

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เกี่ยวกับปัญหาการปรับตัว 11 ด้าน คือ 1. ด้านสุขภาพและ พัฒนาการทางร่างกาย 2. ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย 3. ด้านกิจกรรมทาง สังคมและนันทนาการ 4. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 5. ด้านการปรับตัวทาง อารมณ์และส่วนตัว 6. ด้านการปรับตัวทางเพศ 7. ด้านบ้านและครอบครัว 8. ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา 9. ด้านการปรับตัวทางการเรียน 10. ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา 11. ด้านหลักสูตรและการสอน โดย พิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิภาค และวิธีการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาแพทย์หลักสูตร 6 ปี ของคณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2527 ทุกๆระดับชั้นคือ ชั้นปีที่ 1-6 จำนวน 331 คน (เป็นชาย 262 คน และ หญิง 69 คน)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสำรวจปัญหาของนักศึกษาแพทย์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แบบ สำรวจปัญหามูนนี่ สำหรับนิสิตนักศึกษา (Mooney Problem Check List : College Form, 1950) ฉบับต้นแบบ และฉบับเรียบเรียงและดัดแปลงโดย สุภาพรรณ โคตรจรัส (2524) เป็นหลักในการสร้าง และยังได้นำรายการ ปัญหาที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากการทำการสำรวจปัญหาขั้นต้นในกลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักศึกษาแพทย์ จำนวน 60 คน เข้าไว้ด้วย ได้แบบสำรวจปัญหาของนักศึกษา แพทย์ ซึ่งมีรายการปัญหา จำนวน 135 ข้อ ลักษณะการตอบเป็นแบบมาตรา

ประมาณค่า (rating scale) แบ่งระดับความมากน้อยของปัญหาเป็น 5 ระดับ คือ ไม่เป็นปัญหาเลย เล็กน้อย ปานกลาง มาก และเป็นปัญหามากที่สุด ตามลำดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีแจกแบบสำรวจปัญหาให้กับนักศึกษาแพทย์โดยตรงในชั้นเรียน ในห้องประชุม และที่หอพัก โดยได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมแบบสำรวจคืนจากทั้งอาจารย์ผู้สอน ผู้ดูแลหอพัก และผู้แทนชั้นปีต่าง ๆ สำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 และ 2 ซึ่งอยู่ในช่วงปีภาคเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีจัดส่ง ไปให้ทาง ไพรินซ์ตามที่อยู่ซึ่งขออนุญาตคัดลอกจากหน่วยทะเบียนกลางของมหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSx

1. คำนวณค่าร้อยละ ของปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พิจารณาความเป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหาโดยไม่คำนึงน้ำหนักตามมาตรฐานประมาณค่า

2. วิเคราะห์ความแปรปรวน 3 ทาง (Three-way Analysis of Variance) ของคะแนนปัญหาการปรับตัวรายด้าน (11 ด้าน) โดยมีตัวแปรอิสระคือ เพศ ชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิภาค และวิธีการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยส่วนรวมปัญหาที่นักศึกษาระบุว่ามีปัญหามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1. ปัญหาด้านการปรับตัวทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.64 2. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 94.30 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 83.08 4. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมร้อยละ 78.82 และ 5. ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาร้อยละ 76.62 (ส่วนปัญหาที่มีผู้ประสบน้อยกว่าร้อยละ 75 ลงไป คือ ปัญหาด้านการปรับตัวทางเพศ ด้านการปรับตัวทาง

อารมณ์และส่วนตัว ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย (ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา) ส่วนด้านที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปัญหาด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 44.95

2. ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชายและหญิง

นักศึกษาแพทย์ชาย ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 94.44 2. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 93.6 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ร้อยละ 83.08 และปัญหาด้านที่ประสบน้อยที่สุดคือด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 46.51

นักศึกษาแพทย์หญิง ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 98.51 2. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 93.75 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 83.08 ส่วนด้านที่ประสบปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านบ้านและครอบครัว ร้อยละ 39.13

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการประสบปัญหารายด้านทั้ง 11 ด้าน พบว่า

นักศึกษาแพทย์หญิงมีปัญหาการปรับตัวในด้านสุขภาพ และพัฒนาการทางร่างกาย และด้านการปรับตัวทางการเรียนมากกว่านักศึกษาแพทย์ชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

นักศึกษาแพทย์ชายมีปัญหาการปรับตัวในด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา มากกว่านักศึกษาแพทย์หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

3. ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปริคlinikและชั้นคลินิก

นักศึกษาแพทย์ชั้นปริคlinik ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 95.24 2. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 91.52 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 77.01 และประสบปัญหาน้อยที่สุดคือด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 41.24

นักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิก ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 97.35 2. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 93.96 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ

ร้อยละ 90.07 และประสบปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ร้อยละ 48.34

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการประสบปัญหารายด้านทั้ง 11 ด้าน พบว่า

นักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกมีปัญหาการปรับตัวมากกว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปริคณีกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ในด้าน 1. ด้านหลักสูตรและการสอน 2. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4. ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา 5. ด้านบ้านและครอบครัว

4. ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ

นักศึกษาแพทย์ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านการปรับตัวทางการเรียน ร้อยละ 93.33 2. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 91.46 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 79.53 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 39.31

นักศึกษาแพทย์ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 97.37 2. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 96.05 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 87.01 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ร้อยละ 50.32

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการประสบปัญหารายด้านทั้ง 11 ด้าน พบว่า

นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาการปรับตัวด้านการปรับตัวทางการเรียนมากกว่า นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

5. ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

นักศึกษาแพทย์ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 94.61 2. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 94.11 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ และประสบปัญหาน้อยที่สุดในด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 43.65

นักศึกษาแพทย์ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 95.28 2. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 94.57 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 84.96 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 46.92

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการประสบปัญหารายด้านทั้ง 11 ด้าน ไม่พบว่านักศึกษาแพทย์ที่มีภูมิลำเนาภาคใต้กับนักศึกษาแพทย์ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ มีปัญหาการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ทั้ง 11 ด้านแตกต่างกัน

6. ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ที่สอบคัดเลือก เข้าเรียนด้วยวิธีต่างกัน

นักศึกษาแพทย์ที่สอบคัดเลือก เข้าเรียน โดยวิธีสอบตรงประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 93.08 2. ด้านการปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 93.04 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 82.82 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 43.29

นักศึกษาแพทย์ที่สอบคัดเลือก เข้าเรียน โดยวิธีสอบรวม (สอบจากส่วนกลาง) ประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. ด้าน การปรับตัวทางการเรียนร้อยละ 96.23 2. ด้านหลักสูตรและการสอนร้อยละ 91.46 3. ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการร้อยละ 83.33 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในด้านบ้านและครอบครัวร้อยละ 45.30

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการประสบปัญหารายด้านทั้ง 11 ด้าน ไม่พบว่า นักศึกษาแพทย์ที่สอบคัดเลือก เข้าเรียน โดยวิธีสอบตรง กับนักศึกษา

แพทย์ที่สอบคัดเลือกเข้าเรียนโดยวิธีสอบรวม มีปัญหาการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ทั้ง 11 ด้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาแพทย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยส่วนรวมประสบปัญหาด้านการปรับตัวทางการเรียนมากเป็นอันดับที่ 1 (ร้อยละ 99.64) ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องน่าจะพิจารณาในด้านการให้ความช่วยเหลือ เช่น การให้คำปรึกษาหรือแนะนำนักศึกษาในเรื่องของวิธีการเรียน สภาพการณ์เรียนแบบต่าง ๆ การแบ่งเวลาในการเรียน เป็นต้น โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปรีคลินิกปีสุดท้ายที่กำลังจะเข้าเรียนในชั้นคลินิก นักศึกษากลุ่มนี้ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนค่อนข้างมาก เพราะการเรียนในชั้นคลินิกเป็นการเรียนที่เน้นการนำความรู้ความสามารถทั้งหมดมาใช้จริงกับผู้ป่วย ต้องฝึกปฏิบัติในการตรวจวินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยได้ รวมทั้งต้องมั่นใจในความรู้ความสามารถของคนเพื่อรับมือกับการเป็นแพทย์ด้วย การชี้แนะวิธีการเรียนให้กับนักศึกษาน่าจะมีประโยชน์ต่อการปรับตัวของเขา

2. นักศึกษาแพทย์โดยส่วนรวมมีปัญหาด้านการปรับตัวด้านหลักสูตรและการสอบค่อนข้างมาก (อันดับที่ 2 ร้อยละ 94.30) ในกรณีนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน น่าจะได้มีการอภิปรายร่วมกับเพื่อมหทอนและทำความเข้าใจในปัญหานี้ รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแพทย์ควรได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อทำความเข้าใจและช่วยกันปรับการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและความเป็นไปได้ของหลักสูตรต่อไป